

Tadqiqot.uz

ЎЗБЕКИСТОН ОЛИМЛАРИ ВА ЁШЛАРИНИНГ ИННОВАЦИОН ИЛМИЙ-АМАЛИЙ ТАДҚИҚОТЛАРИ МАВЗУСИДАГИ КОНФЕРЕНЦИЯ МАТЕРИАЛЛАРИ

2021

- » Ҳуқуқий тадқиқотлар
- » Фалсафа ва ҳаёт соҳасидаги қарашлар
- » Тарих саҳифаларидағи изланишлар
- » Социология ва политологиянинг жамиятимизда тутган ўрни
- » Иқтисодиётда инновацияларнинг тутган ўрни
- » Филология фанларини ривожлантириш йўлидаги тадқиқотлар
- » Педагогика ва психология соҳаларидағи инновациялар
- » Маданият ва санъат соҳаларини ривожланиши
- » Архитектура ва дизайн йўналиши ривожланиши
- » Техника ва технология соҳасидаги инновациялар
- » Физика-математика фанлари ютуқлари
- » Биомедицина ва амалиёт соҳасидаги илмий изланишлар
- » Кимё фанлари ютуқлари
- » Биология ва экология соҳасидаги инновациялар
- » Агропроцессинг ривожланиш йўналишлари
- » Геология-минерология соҳасидаги инновациялар

CONFERENCE.uz

30 ИЮН
№29

**"ЎЗБЕКИСТОНДА ИЛМИЙ-АМАЛИЙ ТАДҚИҚОТЛАР"
МАВЗУСИДАГИ РЕСПУБЛИКА 29-КҮП ТАРМОҚЛИ
ИЛМИЙ МАСОФАВИЙ ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИЯ
МАТЕРИАЛЛАРИ
24-ҚИСМ**

**МАТЕРИАЛЫ РЕСПУБЛИКАНСКОЙ
29-МЕЖДИСЦИПЛИНАРНОЙ ДИСТАНЦИОННОЙ
ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИИ НА ТЕМУ "НАУЧНО-
ПРАКТИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ"
ЧАСТЬ-24**

**MATERIALS OF THE REPUBLICAN
29-MULTIDISCIPLINARY ONLINE DISTANCE
CONFERENCE ON "SCIENTIFIC AND PRACTICAL
RESEARCH IN UZBEKISTAN"
PART-24**

ТОШКЕНТ-2021

УУК 001 (062)
КБК 72я43

"Ўзбекистонда илмий-амалий тадқиқотлар" [Тошкент; 2021]

"Ўзбекистонда илмий-амалий тадқиқотлар" мавзусидаги республика 29-күп тармоқли илмий масофавий онлайн конференция материаллари тўплами, 30 май 2021 йил. - Тошкент: «Tadqiqot», 2021. - 14 б.

Ушбу Республика-илмий онлайн конференция 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналишлари бўйича Ҳаракатлар стратегиясида кўзда тутилган вазифа - илмий изланиш ютуқларини амалиётга жорий этиш йўли билан фан соҳаларини ривожлантиришга бағишиланган.

Ушбу Республика илмий конференцияси таълим соҳасида меҳнат қилиб келаётган профессор - ўқитувчи ва талаба-ўқувчилар томонидан тайёрланган илмий тезислар киритилган бўлиб, унда таълим тизимида илфор замонавий ютуқлар, натижалар, муаммолар, ечимини кутаётган вазифалар ва илм-фан тараққиётининг истиқболдаги режалари таҳлил қилинган конференцияси.

Масъул мухаррир: Файзиев Шохруд Фармонович, ю.ф.д., доцент.

1.Хуқуқий тадқиқотлар йўналиши

Профессор в.б.,ю.ф.н. Юсувалиева Раҳима (Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети)

2.Фалсафа ва ҳаёт соҳасидаги қарашлар

Доцент Норматова Дилдора Эсоналиевна(Фаргона давлат университети)

3.Тарих саҳифаларидағи изланишлар

Исмаилов Ҳусанбой Маҳаммадқосим ўғли (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси хузуридаги Таълим сифатини назорат қилиш давлат инспекцияси)

4.Социология ва политологиянинг жамиятимизда тутган ўрни

Доцент Уринбоев Хошимжон Бунатович (Наманганд мухандислик-қурилиш институти)

5.Давлат бошқаруви

Доцент Шакирова Шохида Юсуповна (Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети)

6.Журналистика

Тошбоева Барнохон Одилжоновна(Андижон давлат университети)

7.Филология фанларини ривожлантириш йўлидаги тадқиқотлар

Самигова Умида Хамидуллаевна (Тошкент вилоят халқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш худудий маркази)

8.Адабиёт

PhD Абдумажидова Дилдора Раҳматуллаевна (Тошкент Молия институти)

9.Иқтисодиётда инновацияларнинг тутган ўрни

Phd Воҳидова Меҳри Ҳасанова (Тошкент давлат шарқшунослик институти)

10.Педагогика ва психология соҳаларидағи инновациялар

Турсунназарова Эльвира Тахировна (Навоий вилоят ҳалқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш ҳудудий маркази)

11.Жисмоний тарбия ва спорт

Усмонова Дилфузахон Иброҳимовна (Жисмоний тарбия ва спорт университети)

12.Маданият ва санъат соҳаларини ривожлантириш

Тоштемиров Отабек Абидович (Фарғона политехника институти)

13.Архитектура ва дизайн йўналиши ривожланиши

Бобоҳонов Олтибой Раҳмонович (Сурхандарё вилояти техника филиали)

14.Тасвирий санъат ва дизайн

Доцент Чариеv Турсун Хуваевич (Ўзбекистон давлат консерваторияси)

15.Мусиқа ва ҳаёт

Доцент Чариеv Турсун Хуваевич (Ўзбекистон давлат консерваторияси)

16.Техника ва технология соҳасидаги инновациялар

Доцент Нормирзаев Абдуқаюм Раҳимбердиевич (Наманганд мухандислик-курилиш институти)

17.Физика-математика фанлари ютуқлари

Доцент Соҳадалиев Абдурашид Мамадалиевич (Наманганд мухандислик-технология институти)

18.Биомедицина ва амалиёт соҳасидаги илмий изланишлар

Т.Ф.д., доцент Маматова Нодира Мухтаровна (Тошкент давлат стоматология институти)

19.Фармацевтика

Жалилов Фазлиддин Содиқович, фарм.ф.н., доцент, Тошкент фармацевтика институти, Дори воситаларини стандартлаштириш ва сифат менежменти кафедраси мудири

20.Ветеринария

Жалилов Фазлиддин Содиқович, фарм.ф.н., доцент, Тошкент фармацевтика институти, Дори воситаларини стандартлаштириш ва сифат менежменти кафедраси мудири

21.Кимё фанлари ютуқлари

Рахмонова Доно Қаҳхоровна (Навоий вилояти табиий фанлар методисти)

22.Биология ва экология соҳасидаги инновациялар

Йўлдошев Лазиз Толивович (Бухоро давлат университети)

23.Агропроцессинг ривожланиш йўналишлари

Доцент Сувонов Боймурод Ўралович (Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш мухандислари институти)

24.Геология-минерология соҳасидаги инновациялар

Phd доцент Қаҳҳоров Ўқтам Абдурахимович (Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш мухандислари институти)

25.География

Йўлдошев Лазиз Толивович (Бухоро давлат университети)

Тўпламга киритилган тезислардаги маълумотларнинг хаққонийлиги ва иқтибосларнинг тўғрилигига муаллифлар масъулдор.

© Муаллифлар жамоаси

© Tadqiqot.uz

PageMaker\Верстка\Саҳифаловчи: Шахрам Файзиев

Контакт редакций научных журналов. tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot, город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of tadqiqot.uz

Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000

**ГЕОЛОГИЯ-МИНЕРОЛОГИЯ СОҲАСИДАГИ
ИННОВАЦИЯЛАР**

1. Юсупова Дилноза Дониёровна, Қурбонов Азизжон Рустамович, Кучаров Азизбек Алишер ўғли АНГРЕН КҮМИР КОНИДАГИ ЮҚОРИ МИНЕРАЛ ТАРКИБЛИ ҚЎНФИР КҮМИРЛАРНИ ФЛОТАЦИЯ УСУЛИ ЁРДАМИДА БОЙИТИШ.....	7
--	----------

ГЕОЛОГИЯ-МИНЕРОЛОГИЯ СОҲАСИДАГИ ИННОВАЦИЯЛАР

АНГРЕН КЎМИР КОНИДАГИ ЮҚОРИ МИНЕРАЛ ТАРКИБЛИ ҚўНГИР КЎМИРЛАРНИ ФЛОТАТЦИЯ УСУЛИ ЁРДАМИДА БОЙИТИШ

Юсупова Дилноза Дониёровна¹, Қурбонов Азизжон Рустамович²,
Кучаров Азизбек Алишер ўғли².

¹Қашқадарё вилояти, Яккабоғ тумани 48-сонли мактаб, Биология фан ўқитувчиси

²Тошкент, Узбекистон, Умумий ва ноорганик кимё институти АНРУз

Ўзбекистон худудида қарийб 2 млрд. тонна захирага эга йирик кўмири конлари мавжуд. «Ўзбеккўмир» АЖ иилига тахминан 4млн. тонна кўмири қазиб чиқаради. Лекин қазиб олинатган кўмирнинг айримлари юқори ифлосланганлиги туфайли фойдаланишга яроқсизdir.

Материаллар ва методлар. Қўнгир кўмири кули таркибидаги ёнмайдиган минерал моддалар таркиби ва микдори потенциометрик титрлаш, алангали фотометрия ва оптик методлар ёрдамида аниқланди. Кўмирни паст ва юқори ёнувчанлик даражаси колорометрик метод ёрдамида аниқланди,

Натижалар ва уларнинг таҳлили. Ўзбекистондаги Ангрен кўмири конида 1млн. тонна захираси мавжуд бўлган 2БР-Б2 ва 2БОМСШ-Б2 маркали қўнгир кўмирлар хам сифатсиз ва ёниш иссиқлиги пастлиги сабабли, фойдаланишга яроқсиз ҳолда қолмоқда. Шу сабабли, тадқиқотимизда мана шу юқори ифлосланган 2БР-Б2 ва 2БОМСШ-Б2 маркали қўнгир кўмирлар хоссалари асосида флотатцион усулда бойитиш самараదорлиги ўрганилди [1]. Дастреб тажрибада 2БР-Б2 ва 2БОМСШ-Б2 маркали қўнгир кўмирлар техник кўрсаткичлари текширилди (1-жадвал).

1-жадвал

2БР-Б2 ва 2БОМСШ-Б2 маркали қўнгир кўмирнинг техник кўрсаткичлари

№	Кўрсаткичлар номи	2БР-Б2	2БОМСШ-Б2
1.	Намлиги, %	11.5	14.2
2.	Куллилил даражаси, A°, %	48.09	52.44
3.	Юқори ёниш иссиқлиги, ккал/кг	2450	2380

Изоҳ. Тажрибада кўмири кули таркибидаги минерал моддалар микдори кўплиги (аниқланди). Улар ортиқча иқтисодий харажатлар келтириб чиқариши билан биргаликда кўмири ёниш иссиқлигини ҳам камайтиради. Ёнмайдиган минералларга ортиқча кислород сарфланиб, ёниш реакцияси унумининг камайишига олиб келади ва ёнганда кам иссиқлик ажралади.

Компонентларнинг турлича механик мустахкамлиги сабабли кўмири майдаланиб, турли хил ўлчамдаги элакдан ўтказилганда заррачалар катталиги бўйича бир қанча фракцияларга ажралади. Тажрибада 2БР-Б2 ва 2БОМСШ-Б2 маркали қўнгир кўмирнинг турли ўлчамдаги элакдан ўтказилгандан кейинги фракциялар гранулометрик таркиби ва куллилил даражалари ўрганилди ва натижалар 2-жадвалда келирилди.

2-жадвал

Қўнғир қўмирлар гранулометрик таркиби таҳлили натижаларидан

2БР-Б2 марканинг гранулометрик таркиби			2БОМСШ-Б2 марканинг гранулометрик таркиби		
Фракция, мм	Чиқиш унуми, %	Куллилик даражаси, А°, %	Фракция, мм	Чиқиш унуми, %	Куллилик даражаси, А°, %
1,25	1.9	29.55	1.25	2.8	35.2
0,63	2	35.71	0.63	5.3	43.8
0,36	4.3	39.5	0.36	8.6	59.1
0,16	63.2	29.8	0.16	56.2	37.1
Чанг	28.6	25.75	Чанг	26.5	34.2

Изоҳ. Қўмир гранулометрик таркиби таҳлили натижаларидан 2БР-Б2 маркали қўмир майдаланиб элакдан ўтказилганида заррачалар ўлчамига қараб минерал моддалар қўмир таркибида турлича тарқалиши аниқланди. Бунда энг кам минерал моддалар сақлаган 0,16 мм ва ундан кичкина катталиктаги заррачалар бўлиб, бу фракциялар куллилик даражаси 25,75 % га teng. Демак, қўмир майдаланиб элакдан ўтказилганида ўлчами 0,16 мм ва ундан кичкина катталиктаги фракциялар кўп ажралади ва куллилик даражаси минимал қийматга эга бўлади.

Тадқиқотимизда заррачалари ўлчами 0,16 мм дан кичкина қўмир фракциялари флотатцион усулда бойитилди. Флотатцион бойитиш усули самарадорлиги қўлланилаётган флотореагентларнинг хусусиятларига боғлиқ бўлади. Тажрибада қўмир майда фракциялари флотатцияси учун қуйидаги флотореагентлар қўлланилди:

-реагент-кўпик ҳосил қилувчи сифатида бутил спирти ишлаб чиқариш қолдиқлари (КОБС) дан фойдаланилди ва натижалар 3-жадвалда келтирилди.

3-жадвал

№	Флотатция максулотлари	Куллилик даражаси, %	Чиқиш унуми, %
1.	Концентрат	16,45	90,3
2.	Чиқинди	71,05	45,0

Изоҳ Танланган флотареагентлар ёрдамида 2БР-Б2 маркали қўмир заррачалари флотатциясида концентрат чиқиш унуми 90,3 % ни ташкил қилиб, концентрат куллилик даражаси 25,75 % дан 16,45 % гача камайди. Флотатция чиқиндилари куллилик даражаси 71,05 % ни, чиқиш унуми 45,0 % ни ташкил қилди. Бунда энг мақбул концентратция йиғувчи реагент учун 0,91 кг/т ва кўпик ҳосил қилувчи реагент учун 0,66 кг/т эканлиги аниқланди.

Адабиётлар

1. Юсупов Ф.М., Кўчаров А.А., Саъдуллаева Х.Н. // UNIVERSUM: Технические науки Научный журнал Выпуск: 3 (72) Март 2020 Часть 2 43-47 с

**"ЎЗБЕКИСТОНДА ИЛМИЙ-АМАЛИЙ ТАДҚИҚОТЛАР"
МАВЗУСИДАГИ РЕСПУБЛИКА 29-КЎП ТАРМОҚЛИ
ИЛМИЙ МАСОФАВИЙ ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИЯ
МАТЕРИАЛЛАРИ**

(24-қисм)

Масъул мухаррир: Файзиев Шохруд Фармонович
Мусаҳҳих: Файзиев Фарруҳ Фармонович
Саҳифаловчи: Шахрам Файзиев

Эълон қилиш муддати: 30.06.2021

Контакт редакций научных журналов. tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot, город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000